9 · Kroppen på gulvet

I går morges sitter jeg på sofaen med en kopp kaffe og BA. Jeg har dusjet, gjort meg klar til skolen. Så går alarmen.

Betjentene kommer inn og sier cellefengsel. Jeg spør om det ikke er boenheten vi skal holde oss på når alarmen går. Nei. Nå er det celle.

Da er det noe på gang.

En uke tidligere endevendte de rommet mitt. Det store funnet den gangen: en BOKSESEKK. De lette etter en telefon da også. Jeg var allerede på vei til skolen, og førstebetjenten lot meg gå etter en tur inn på kontoret med den håndholdte metallsøkeren. Snill som han var, tafset han bare litt med den. Det var nå greit.

Denne gangen legger jeg meg på sengen. Dette kan ta noen timer. Så står førstebetjenten der sammen med to andre. Tre mann foran sengen min. Svarte plasthansker.

De leter etter en mobiltelefon. Jeg må strippe.

En mobiltelefon? Det var jo det dere lette etter forrige uke. Dere gikk gjennom rommet. Det var ingen da. Hvorfor skulle den være her nå?

De vet at det finnes en telefon på boenheten. Rommet skal gjennomgås igjen, og de skal kontrollere alle plaggene mine.

Men akkurat da er jeg opptatt av noe helt annet. Marita. Det hun sa til meg dagen før. Jeg må fortelle førstebetjenten det. Jeg må få ham til å forstå hva dette betyr.

For uansett hvilket bilde du nå sitter med av en førstebetjent med svarte hansker foran sengen min: Jeg mener han er et bra menneske. Han har et pappahjerte. Han forstår noe av det jeg står i, og jeg tror han vil hjelpe. Samtidig har han uniformen, rangen, kollegene, hele voksenlivet sitt på denne arbeidsplassen. Jeg synes jeg ser at det river i ham av og til. At samvittigheten får noe å slåss med.

Og nei, det er ikke Stockholm-syndrom.

Så jeg sier greit, hopper ut av sengen og begynner å kle av meg mens ordene velter ut. Jeg er blitt så vant til dette at klærne går av før jeg rekker å

kjenne etter. Jeg forteller om Marita, om det hun sa, om at dette er det jeg har prøvd å forklare hele veien. Nå må han hjelpe meg. Nå må det komme frem.

I hodet mitt løper det videre med én gang: Da kan vel ikke Lene fortsette å bruke det jeg mener er en fabrikert fremstilling? Da må noen undersøke hva Gørbitz har gjort. Pliktbrudd. Uforstand i tjenesten. Alt det jeg har anmeldt og prøvd å få noen til å ta tak i. Politiet henla sist. Skal de gjøre det igjen? Hvor ivrige er folk etter å etterforske dem de har samarbeidet tett med i år etter år?

Hvis Marita forteller politiet det hun fortalte meg, må de vel for faen se på grunnlaget på nytt. Og hvis det viser seg at det er skrevet usant i min sak, hvem skal da undersøke de andre sakene med samme signatur? Hvor mange sitter med et vedtak ingen har giddet å rive opp i sømmene?

Jeg rekker nesten ikke å trekke pusten mellom tankene. Førstebetjenten må avbryte meg flere ganger. Jeg står der og vrenger av meg klær og prater som en foss, oppglødd, nesten glad. Det finnes kanskje en åpning. Noen kan tro meg. Jeg kan komme ut til jenta mi. Kanskje noen til og med kan si at det var feil, det som skjedde med meg. En erkjennelse. Et plaster på såret. Kanskje fra KDI selv.

Nei. Nå fantaserer jeg.

Det må være et underlig syn for de tre. En kar som smiler og prater om håp mens han kler av seg på kommando.

Førstebetjenten sier at han skal snakke med Marita. Han hører hva jeg sier. Jeg fortsetter: Marita sa jeg måtte snakke med ham, be om at Kenneth og jeg blir avhørt igjen. Dette må ned på bånd. Nå. Før hun får for god tid til å tenke på hva det kan koste henne å si det høyt. Hun er også glad i jobben sin. En anerkjent lagspiller. Jeg er redd for hva som skjer når lojaliteten til kollegene kommer i veien for det hun fortalte meg. Når hun ser hvor langt vedtaket ligger fra det jeg beskriver, blir dette alvorlig for flere enn meg.

Ja, han skal snakke med henne. Men nå har han en jobb å gjøre. Bokseren skal også av.

Da stopper alt det andre.

Bokseren. Helt naken.

Nå kommer tankene i en annen retning. Sikkerhetscellen. Åtte mann. Klærne av med makt mens jeg ligger på bakken. Jeg har vært der før. Og i overmorgen skal jeg ha permisjon med datteren min. Hva skjer med den hvis jeg nekter nå? Hvor lite skal til før jeg mister henne den dagen også?

Det er tre av dem inne hos meg. Etterpå ser jeg åtte i gangen. Den fremste har kølle, skjold og hjelm. Jeg ser ytterligere tolv i trappen og gangen nedenfor. Folk fra Bergen fengsel, folk fra Bjørgvin. Gullstjerner, striper og støvler. Mye å koordinere. Mange fanger å kle av.

Dette må være en jævlig viktig mobiltelefon.

Men her inne, akkurat nå, står bokseren mellom meg og det jeg er redd skal komme. Av med den. Hendene går rett foran skrittet.

Nei. Armene ut til siden.

Jeg snur meg med ræva mot dem og tar armene ut. Det er ubehagelig nok. Kanskje noen liker å vise seg frem for tre menn under tvang. Det er i hvert fall ikke min greie.

Nei. Den andre veien.

Så der står jeg. Kliss naken, med armene ut og beina fra hverandre. Tre mann i en V mellom meg og døren. De ser. Jeg skal stå.

Jeg prøver å spøke det bort. Det er kaldt her, sier jeg, det er derfor jeg ikke vil. En kort latter fra betjenten. Så snur jeg meg, de tar en titt, og jeg får lov til å holde over skrittet igjen.

Klærne undersøkes ett plagg om gangen. Jeg ber dem ta bokseren først, så jeg kan få den på meg. Det får jeg. En aspirant forklarer at han bare skulle sjekke nøye.

Bare sjekke nøye.

Jeg spør førstebetjenten hvor liten denne mobilen egentlig er. Det kan ikke være store greiene. Han ler litt og sier at den er liten.

Jeg sier at han kjenner meg. To år uten en positiv rustest, uten at de har funnet det de mistenker meg for. Han vet at jeg ikke vil ha noe med det kriminelle miljøet her å gjøre. Jeg har sagt tydelig fra. Det vil jeg ikke høre snakk om.

Det vet han. Men hvis noen kunne hatt glede av en mobil, med alt det jeg skriver, måtte det være meg.

Jeg tar spøken og parerer. Jeg trenger da ikke å bryte reglene for det, kjære Tore. Jeg har femten ChatGPT-agenter på automasjon, sier jeg. De jobber mens vi står her og snakker. Innsynskrav og alt mulig. Vi skal til bunns i det som er gjort mot meg.

Så kommer det lure smilet hans. Det er noe med det smilet jeg liker. Ja, det måtte være noe sånt, sier han. Han får e-post fra meg om morgenen mens han ser på kamera at jeg sitter og spiser frokost.

Stillhet.

Jeg trenger ikke si mer.

Vi går ned gangen. Jeg setter meg i prosjektorrommet sammen med resten av C7. De hadde visst spart meg til sist.

C7. Min boenhet. Jeg vrir det over i et lite Kamelen-riff i hodet: drapsmenn, ingen sedelighet, meg og ensomheten. En hilsen til Kamelen. Det er sånn humoren dukker opp her inne også, midt i det som slett ikke er morsomt.

For alt dette handler om en mobiltelefon. Det redskapet du sannsynligvis holder i hånden mens du leser. Eller har liggende så nær at du kan ta det uten å reise deg.

Da jeg var yngre, hendte det at tidligere innsatte dro rundt på skoler. Karer som hadde vært ute noen vinternetter, skulle skremme ungdom unna kriminalitet med historiene sine. Jeg tenker at de kunne spart seg hele foredraget nå. Heng opp en plakat: Gjør du noe som sender deg i fengsel, kan mobilen bli borte i to år.

Det hadde fått oppmerksomhet.

Eller la en fyr stille seg foran klassen og forklare det helt tørt: Han gjorde noe kriminelt. Havnet i fengsel. Ingen mobil. Et helt år. Tenk over det før neste gang.

Mic drop.

Så begynner jeg å leke med ordene igjen. Gjøre det til noe folk kan le av. Men jeg satt ikke der i prosjektorrommet fordi jeg hadde meldt meg til et komishow. Jeg hadde nettopp stått naken foran tre menn fordi de lette etter en telefon.

Det er da spørsmålet begynner å gnage: Hva er det muren gjør med kroppen min? Flytt den samme kroppen hundre meter. Hold meg fast der ute, riv av meg klærne mot min vilje, still meg naken til beskuelse. Hva ville du kalt det da? Hvem ville du ringt?

Her inne kan det hete at de bare gjør jobben sin. Arrene får ikke utdelt et nytt navn sammen med begrunnelsen. Det er jeg som skal leve med dem. Kroppen min ligger ikke og regner på hvilken side av muren den befant seg på da den lærte å være redd.

Og jeg spør om telefonen også. Frihetsberøvelsen skal være straffen. Det er et prinsipp vi liker å vise frem. Hvor langt følger dere det når det faktisk blir upraktisk for dere?

Jeg har mobil når jeg har permisjon. Jeg har vilkår, blant annet at jeg ikke skal kontakte fornærmede. Det har jeg ikke gjort. Jeg har ingen intensjon om å gjøre det. Hva forandrer seg idet jeg kommer tilbake gjennom porten, bortsett fra hvem som har nøkkelen?

At jeg kunne lånt telefonen til en annen? At den andre kunne gjort noe ulovlig? Da vil jeg høre hvorfor en tenkt kjede av andres handlinger skal være nok til å ta fra meg det mest alminnelige verktøyet i 2026. Jeg har også et ansvar for det jeg gjør. Jeg prøver å holde kontakt med familien min og holde orden på livet som venter utenfor.

Her har vi tretti minutters ringetid i uken. Verden utenfor har flyttet bank, post, skole, avtaler og halve kontakten mellom folk inn på skjermen. Her inne kjennes det som om ringetiden har stått stille i tjue år. Vi skal tilbake til det samfunnet. I mellomtiden skal vi klare oss uten redskapene som nesten alle der ute er avhengige av.

Og så er det alt som kan stå på spill. Isolasjon. Permisjonene. Progresjonen du har jobbet for. Den samme tillatelsen som gjør at ungen din kan være sammen med deg. Hver gang du vurderer å protestere, ligger alt dette der. Vil du ikke kle av deg, kan du bli kledd av. Vil du forsvare deg mot ydmykelsen, kan forsvaret bli neste sak.

Prøv å forklare den logikken til et barn: Pappa får ikke komme likevel. Han hadde en telefon. Kanskje satt han på Facebook.

Hvis permisjonen ryker, ryker også barnets tid med faren. Hvor mye av den straffen er dere villige til å la henne bære for å håndheve en regel om et redskap resten av samfunnet har i lommen?

Og til slutt det helt konkrete spørsmålet: Hvorfor må jeg stå der med hendene ut, først denne veien og så den andre? Hvis dere tror telefonen er gjemt oppi ræva, har dere jo ikke sett den fordi jeg står naken. Hva har dere da oppnådd med akkurat denne fornedrelsen? Hvorfor holder det ikke med en kontroll som på flyplassen?

Er det fordi folk der fortsatt forventer å bli behandlet som mennesker?

A Vest · 2023

Da jeg ble satt inn i 2023, kom angsten på A-vest. Inne på cellen fikk jeg flashback til vold fra voksne i barnevernet. Det gamle kom tilbake i den situasjonen jeg sto i. Svaret fra dem som hadde makten over meg, ble tvang, nakenstripping og sikkerhetscelle.

Det er denne hendelsen jeg mener når jeg skriver om hevn. Tvangsbehandlingen førte, slik jeg opplevde forløpet, til selvskading. Ambulansen ble tilkalt. Tenk over hva som skjer med et menneske som allerede har angst for voksnes vold, når de voksne igjen tar kontroll over kroppen hans med makt. Det er tortur, slik jeg erfarte det. Og så skal alt sammen kunne ende som en beskrivelse av hvor vanskelig han var å håndtere.

Jeg vil ha frem hele hendelsen. Rapportene. Beslutningene. Hva de skrev om tvangen og sikkerhetscellen, om selvskadingen og ambulansen. Jeg vil også ha frem opplysningene om vinduene Statsbygg skiftet, og hva det kostet. Hvem skrev hva etterpå? Hvilken betydning fikk hendelsen for behandlingen av meg videre?

Jeg spør fordi jeg mener det kan ligge et gjengjeldelsesspor der. Fordi jeg vil vite om jeg ble gjort til et eksempel for andre som strittet imot. Det skal undersøkes mens dokumentene fortsatt finnes. Hendelsen skal ikke få forsvinne bak ordet håndtering.

10 · Samme rett til å bli hørt

Jeg er far til en datter. Hun skal få være et barn, skjermet så lenge som mulig fra det jeg vet finnes der ute. Her inne får jeg noen glimt av det på nært hold. Mennesker jeg må dele bygningskompleks med, passere på vei til helseavdelingen eller under lufting. Menn jeg aldri ville sluppet inn i livet hennes.

Derfor er jeg for #MeToo. Derfor vil jeg at vold mot kvinner skal frem i lyset, at undertrykkelsen skal få navn, og at ingen skal kunne gjemme mishandlingen bak en pen fasade. Jeg mener det.

Jeg mener også at vi trenger #MenToo. De to kampene tåler å stå ved siden av hverandre. Hvis vi virkelig vil ha likestilling, må vi tåle å undersøke hvem som skader hvem, også når det er kvinnen som har makten i situasjonen. Også når mannen er den som sitter og ber om hjelp.

Det hjelper ikke å veie dem. Måle høyden hans. Se på skuldrene og avgjøre at han umulig kan være offeret. Du trenger ikke løfte en knyttneve for å rive et menneskes liv i stykker. Du kan gjøre det med en uriktig beskyldning som treffer riktig kontor. Da kan andre utføre resten.

Dette hører jeg historier om. Dette opplever jeg selv. Derfor har Camilla Fossum Pedersens arbeid om samværssabotasje betydd noe for meg. Det hun tok opp, er fortsatt et levende helvete for fedre som prøver å holde fast i barna sine. Å snakke om det fratar ikke en mishandlet kvinne noe som helst. Det skulle bare mangle at medfølelsen vi har kjempet frem, også tålte å bli brukt på en mann.

Jeg har beskrevet hvordan ett besøksforbud ble til tre uten at jeg hadde brutt det første. Hvordan jeg i ni måneder ble avskåret fra kontakt med datteren min når hun var hos moren. Jeg prøvde å få vite hva jeg var beskyldt for, hva moren og barnevernet hadde sagt. Jeg ønsket til og med å kunne ringe under kontroll. Også den muligheten forsvant.

Du som leser, må prøve å stå i akkurat det et øyeblikk: Det finnes påstander om deg som kan holde barnet ditt borte. Du får ikke tak i det du trenger for å svare. Men du skal likevel svare ordentlig, innen fristen, gjennom den rette kanalen. Fra fengselet. Med den tilgangen du har blitt tildelt.

Så flytter oppmerksomheten seg. Moren har sagt noe. Det finnes et vitne jeg ikke får se eller etterprøve. Skolen, barnevernet, politiet og domstolen kommer inn i bildet, mens jeg må forsøke å få noen til å undersøke hvordan dette begynte. Hva som faktisk skjedde, før beskyldningen fikk uniform og brevpapir.

Jeg mener moren saboterer samværet. Men i møte med systemet blir mannen i fengsel et ferdig svar på hvorfor situasjonen er vanskelig. Der sitter han jo. Det må da være noe med ham. Hvor lett er det da å snu blikket bort fra det moren gjør? Hvor skal jeg stå for at noen skal høre meg uten å la fengselsmuren svare først?

Bildet jeg får, er stygt. Fire hekser bøyer seg over en far som prøver å beskytte barnet sitt. Barnevern. Politi. Kriminalomsorg. Domstol. Hver med sin telefon, ledningene viklet inn i hverandre og videre inn i mørket, til skyggen av moren. De snakker sammen. Faren prøver å komme til orde under hele vekten.

Se hvem som ligger nederst. Hvordan skal han komme seg opp? Hvem undersøker påstanden før den får enda et stempel? Hvem spør hva barnet mister mens alle beskytter sin egen avgjørelse?

Og når menn tar livet sitt i fengsel, må vi tørre å spørre hva som har skjedd med håpet deres. Hva de prøvde å fortelle før de sluttet å orke. Det er også en del av det samfunnet må ville se.

Likestilling må bety at også jeg får svare. At en far kan være den som blir utsatt. At vold kan bestå i å få andre til å rive barnet ut av livet hans på et grunnlag han bestrider, og så bruke fortvilelsen hans som forklaring på hvorfor det måtte skje.

Kampen for kvinner kan ikke bli et frikort til å slutte å undersøke kvinner. Kampen mot vold må følge handlingen. Helt inn på kontoret. Helt ned i papiret. Uansett hvem som holder pennen.